

Allmän studieplan för arbetslivsvetenskap vid Mälardalens universitet

Gäller för alla forskarstuderande antagna till forskarutbildningsämnet
arbetslivsvetenskap från och med 2021-01-15

Beslutande instans: Fakultetsnämnden

Dokumentet är styrande för forskarutbildningsämnet och ska revideras/granskas senast fyra år efter senast fastställandet. Revision ansvarar *Akademien för hälsa, vård och välfärd* för.

Innehållsförteckning

Inledning	3
Ämnesbeskrivning	3
Forskarutbildningsområdet	3
Forskarutbildningsämnet	3
Områdes- och ämnesspecifika examensmål	4
Utbildningens upplägg	4
Individuell studieplan	4
Kurser och poänggivande moment	5
Avhandling	5
Licentiatuppsats	6
Behörighetskrav	6
Grundläggande behörighet	6
Särskild behörighet	6
Urval	7
Examination	7
Doktorsexamen	7
Licentiatexamen	7
Examensbenämning	8
Internationalisering	8
Handledning	8
Handledningens omfattning och begränsningar	8
Huvudhandledares och handledares ansvar	8
Kompetenskrav och kompetensutveckling för handledare	9
Byte av handledare	9
Byte av forskningsprojekt	9
Förhandsgranskning	9
Övergångsregler	9
Bilaga A–Licentiatexamen	10
Bilaga B–Doktorsexamen	11

Inledning

I enlighet med 6 kap. 25 § högskoleförordningen (1993:100) har fakultetsnämnden vid Mälardalens universitet inrättat ämnen som utbildning på forskarnivå ska anordnas inom. Varje forskarutbildningsämne ska ha en upprättad allmän studieplan där det huvudsakliga innehållet i utbildningen, krav på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs ska anges enligt 6 kap. 26-27 § högskoleförordningen.

Akademin för hälsa, vård och välfärd ansvarar för upprättande och revidering av de allmänna studieplaner som gäller för de forskarutbildningsämnen som akademien står som värdakademi för. Fakultetsnämnden fastställer de upprättade eller reviderade allmänna studieplanerna för de ämnen som utbildning på forskarnivå anordnas i vid Mälardalens universitet.

Det lokala styrdokumentet Regler och riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Mälardalens universitet föreskriver dessutom att även kriterier för grundläggande behörighet, beskrivning av urvalsgrunder, beskrivning av obligatoriska moment samt krav på avhandlingsarbete och kursfordringar ska återfinnas i den allmänna studieplanen för ämnet. Därutöver får förkunskapsrekommendationer som inte utgör formella behörighetskrav samt övrig relevant information delges.

Ämnesbeskrivning

Forskarutbildningsområdet

Forskningsområdet hälsa och välfärd är ett kunskapsfält där hälso- och välfärdsforskningen möts. Forskning utifrån Akademien för hälsa, vård och välfärds forskarutbildningsämnen utgår bland annat från ett hållbarhetsperspektiv på samhällsutveckling, livsstil och hälsa. Hälsa och välfärd studeras på såväl individ-, grupp-, organisations- som samhällsnivå. Utifrån sina skilda discipliner i de olika ämnena kan tyngdpunkt ligga på antingen välfärd eller hälsa, samtidigt som både hälso- och välfärdsaspekter inom det egna ämnet betonas.

Forskarutbildningsämnet Arbetslivsvetenskap

Arbetslivsvetenskap vid Mälardalens universitet är ett flervetenskapligt ämne som har sin bas i samhällsvetenskap och humaniora.

Arbetslivsvetenskap innefattar vetenskapliga studier av sociala processer i arbetet och av villkor och möjligheter i arbetslivet över tid - ur individens, arbetsplatsens, organisationens och samhällets perspektiv. Arbetets betydelse för människors utveckling, välbefinnande och hälsa är centralt. Delaktighet ses som ett centralt begrepp i detta sammanhang och genusperspektiv har en särskild betydelse för studier i och utanför välfärdstjänstesektorn. Globalisering, etnisk, kulturell och social mångfald är andra processer av central betydelse i dagens arbetsliv.

Arbetslivsvetenskaplig forskning omfattar teorier och metoder för studier av sociala processer som rör individer, grupper och organisationer i arbetslivet, liksom beroendet av berörda sammanhang (t.ex. samhälle kultur). Forskningen har ett tvärprofessionellt intresse som omfattar utveckling, förändring såväl som förebyggande åtgärder.

Områdes- och ämnesspecifika examensmål

Allmänna mål för utbildning på forskarnivå beträffande kunskap och förståelse, färdighet och förmåga, samt värderingsförmåga och förhållningssätt, anges i Bilaga A och B, utifrån högskoleförordningen.

En doktorsexamen inom arbetslivsvetenskap innebär att den forskarstuderande ska visa ett brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet hälsa och välfärd. Vidare ska den forskarstuderande visa fördjupade och aktuella kunskaper inom ämnet arbetslivsvetenskap. Den forskarstuderande ska även visa förtrogenhet med vetenskaplig metod i allmänhet och med vetenskapliga metoder inom arbetslivsvetenskap i synnerhet.

En licentiatexamen inom arbetslivsvetenskap innebär att den forskarstuderande ska visa kunskap och förståelse inom hälsa och välfärd, inbegripet aktuell kunskap inom ämnet arbetslivsvetenskap. Vidare ska den forskarstuderande visa fördjupad kunskap i vetenskaplig metod i allmänhet och i vetenskapliga metoder inom arbetslivsvetenskap i synnerhet.

Den forskarstuderande ska visa förmåga att självständigt kritiskt granska och bedöma nya och komplexa företeelser, samt bedriva forskning. Forskningsresultaten ska den forskarstuderande kunna presentera inom såväl nationella som internationella sammanhang i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.

En doktorsexamen liksom en licentiatexamen innebär att den forskarstuderande skaffar sig en förmåga till att göra forskningsetiska bedömningar och visar insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar.

Ett mål med utbildning på forskarnivå vid Mälardalens universitet är att den forskarstuderande ska visa färdighet och förmåga till samverkan och samproduktion med det omgivande samhället. En examen på forskarnivå innebär därför möjlighet att arbeta med en rad kvalificerade forskningsrelaterade arbetsuppgifter inom högskolan, offentlig sektor, civilsamhället eller näringslivet såväl nationellt som internationellt.

Utbildningens upplägg

Doktorsexamen uppnås efter att den forskarstuderande fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ämnet arbetslivsvetenskap för utbildning på forskarnivå.

Licentiatexamen uppnås efter att den forskarstuderande har fullgjort en utbildning om 120 högskolepoäng inom arbetslivsvetenskap för utbildning på forskarnivå.

Individuell studieplan

För varje forskarstuderande ska det innan antagningen upprättas en individuell studieplan. Den individuella studieplanen ska fastställas enligt de regler som fakultetsnämnden har fastställt. Den individuella studieplanen ska årligen följas upp och revideras. Därutöver ska den revideras i samband med varje större förändring av villkoren för studierna. Den forskarstuderande, huvudhandledare och akademichef ska årligen genom sina underskrifter

intyga att de har tagit del av och godkänt planen.

Kurser och andra poänggivande moment

Inom ramen för doktorsexamen, 240 högskolepoäng, vilket motsvarar fyra års heltidsstudier, ska studier motsvarande 60 högskolepoäng bestå av kurser och andra poänggivande moment, såsom deltagande i seminarier och konferenser. För licentiatexamen, 120 högskolepoäng, ska studier motsvarande 30 högskolepoäng bestå av kurser och andra poänggivande moment.

För kursdelen till doktorsexamen gäller följande fördelning:

- 37,5 högskolepoäng är obligatoriska; fördelade på kurser inom hälsa och välfärd på 15 högskolepoäng; kurser i vetenskaplig metod på 22,5 högskolepoäng
- 22,5 högskolepoäng är valbara kurser; vilka väljs i samråd med handledarna.

För kursdelen till licentiatexamen gäller följande fördelning:

- 22,5 högskolepoäng är obligatoriska; fördelade på kurser inom hälsa och välfärd 7,5 högskolepoäng; kurser i vetenskaplig metod 15 högskolepoäng
- 7,5 högskolepoäng är valbara kurser; vilka väljs i samråd med handledare.

Samtliga kurser kan tillgodoräknas enligt 6 kap. 6 § högskoleförordningen.

I den individuella studieplanen ska bland annat anges vilka kurser som för den enskilde forskarstuderande ska ingå i utbildningen samt hur många högskolepoäng varje kurs motsvarar. Kurser som ingår i forskarutbildningen, fram till doktors- respektive licentiatexamen ska ha en fastställd kursplan som anger kursens mål, dess innehåll och poängtal. Betygsnivåerna godkänt respektive underkänt ska användas. Kurserna ska examineras av en utsedd examinator.

För aktivt deltagande i doktorandseminarier i hälsa och välfärd kan forskarstuderande erhålla 0,1 högskolepoäng per seminarietillfälle. Totalt antal högskolepoäng för seminariedeltagande kan uppgå till maximalt 4 högskolepoäng för doktorsexamen och maximalt 2 högskolepoäng för licentiatexamen.

För refereegranskade poster- och muntliga presentationer på nationella eller internationella konferenser kan forskarstuderande erhålla 1,5 högskolepoäng per presentationstillfälle. Totalt antal högskolepoäng för konferenspresentationer kan uppgå till maximalt 4,5 högskolepoäng för doktorsexamen och maximalt 3 högskolepoäng för licentiatexamen.

De forskarstuderande ska på engelska presentera sitt avhandlingsarbete vid:

- uppstartseminarium
- halvtidsseminarium (gäller ej forskarstuderande med licentiatexamen som mål)
- slutseminarium

Avhandling

Avhandlingsarbetet i arbetslivsvetenskap ska motsvara minst 180 högskolepoäng och kan utformas som en monografi eller som en sammanläggningsavhandling.

Etisk prövning ska, när detta krävs, vara genomförd innan studiens empirisamling påbörjas.

En sammanläggningsavhandling består av delarbeten samt en sammanläggningsdel, en så kallad kappa. Delarbetena ska motsvara den kvalitet som krävs för publicering i internationella refereegranskade tidskrifter. När avhandlingen läggs fram till disputation ska minst hälften av delarbeten vara publicerade eller accepterade. Av övriga delarbeten ska minst en vara inskickad till tidskrift och en finnas i form av ett fullständigt artikelmanus.

Sammanläggningsdelen ska belysa de olika delarbetena, hur de hänger samman och vilken kunskap de sammanlagt genererar. I avhandlingen, oavsett om den skrivs på svenska eller engelska, ska det ingå sammanfattningar på både svenska och engelska.

Licentiatuppsats

Licentiatuppsatsen i arbetslivsvetenskap ska motsvara 90 högskolepoäng och kan utformas som en monografi eller en sammanläggningsuppsats. En sammanläggningsuppsats ska bestå av två delarbeten och en sammanläggningsdel. Delarbetena ska motsvara den kvalitet som krävs för publicering i internationella refereegranskade tidskrifter. För att få genomföra ett licentiatseminarium ska ett delarbete vara accepterad för publicering och ett delarbete vara i form av ett fullständigt artikelmanus.

Sammanläggningsdelen ska belysa de olika delarbetena, hur de hänger samman och vilken kunskap de sammanlagt genererar. I uppsatsen, oavsett om den skrivs på svenska eller engelska, ska det ingå sammanfattningar på både svenska och engelska.

Behörighetskrav

Grundläggande behörighet

Den grundläggande behörigheten för att antas till utbildning på forskarnivå regleras i 7 kap. 39 § högskoleförordningen;

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Universitetet får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

Särskild behörighet

Utöver att uppfylla fordringarna för grundläggande behörighet krävs att den sökande bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen:

1. nödvändiga kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning och/eller yrkeserfarenhet som bedöms utifrån relevansen för forskningsprojektet,
2. nödvändiga språkkunskaper i engelska, såväl muntliga som skriftliga,
3. bedömd förmåga till självständigt arbete och förmåga att formulera och angripa vetenskapliga problem.

Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven görs utifrån en bedömning av de sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.

Urvalet görs av ansvarig för antagningsprocessen och utsedd rekryteringsgrupp. Urvalet och eventuell rangordning av sökande vilka bedöms behöriga ska dokumenteras. Endast forskarstuderande som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt får antas. Det åligger akademichef att säkerställa att en finansieringsplan som motsvarar hela studietiden är garanterad vid antagningstillfället.

I urvalsprocessen ska lika rättigheter och möjligheter för sökande oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder främjas i enlighet med Mälardalens universitets likabehandlingsplan. Vid val mellan två jämbördiga sökande av olika kön ska i första hand underrepresenterat kön väljas.

Examination

Utbildning på forskarnivå avslutas med doktorsexamen eller licentiatexamen. Den forskarstuderande med doktorsexamen som mål har rätt, men inte skyldighet, att avlägga licentiatexamen som en etapp i forskarutbildningen.

Doktorsexamen

För doktorsexamen krävs totalt genomförda 240 högskolepoäng, vilka utgörs av:

- godkända kurser och andra poänggivande moment om 60 högskolepoäng
- godkänd doktorsavhandling vars omfattning motsvarar studier om 180 högskolepoäng

Disputation

Den forskarstuderande, respondenten, ska självständigt försvara sin avhandling vid en offentlig disputation, där såväl ordförande, opponent och betygsnämnd som intresserad allmänhet deltar.

Disputationsakten har följande huvudsyften:

- att bereda en vetenskapligt förstklassig granskning av avhandlingen
- att ge den forskarstuderande tillfälle att visa sin förmåga att diskutera forskning på såväl populärt som hög vetenskaplig nivå
- att ge allmänheten en insikt i på vilket sätt den forskarstuderande har bidragit till kunskapsutvecklingen

Avhandlingen examineras av betygsnämnd med betyget godkänd eller underkänd.

Licentiatexamen

För licentiatexamen krävs totalt genomförda 120 högskolepoäng, vilka utgörs av:

- godkända kurser och andra poänggivande moment om 30 högskolepoäng
- godkänd licentiatuppsats vars omfattning motsvarar studier om 90 högskolepoäng

Licentiatseminarium

Den forskarstuderande, respondenten, ska självständigt försvara sin licentiatuppsats vid ett offentligt licentiatseminarium, där såväl ordförande, granskare och betygsnämnd samt intresserad allmänhet deltar.

Uppsatsen examineras av betygsnämnd med betyget godkänd eller underkänd.

Examensbenämning

För doktorexamen:

Filosofie doktor

Degree of Doctor of Philosophy

För licentiatexamen:

Filosofie licentiate

Degree of Licentiate

Internationalisering

Varje forskarstuderande bör delta vid minst en internationell vetenskaplig konferens under utbildningstiden och presentera forskningsresultat antingen muntligt eller med en posterpresentation.

Utlandsvistelse om en till sex månader under doktorandtiden rekommenderas. Vistelsen bör planeras i samråd med huvudhandledare och kan förläggas antingen vid ett av de lärosäten med vilka Mälardalens högskola har avtal eller vid annat lärosäte där forskning av relevans för avhandlingsprojektet bedrivs.

Handledning

Handledningens omfattning och begränsningar

För varje forskarstuderande ska vid antagningen utses en handledargrupp, bestående av en huvudhandledare och en eller flera handledare. En av handledarna ska vara verksam vid samma akademi som den forskarstuderande men de övriga kan vara verksamma vid någon annan institution eller organisation som den forskarstuderandes akademi har forskningssamarbete med.

Den forskarstuderande på heltid har rätt till handledning motsvarande minst 100 timmar per år. Ingen handledare ska sammantaget vara uppbunden vid mer handledning än motsvarande sju forskarstuderande på heltid.

Huvudhandledares och handledares ansvar

Huvudhandledaren har det övergripande ansvaret för den forskarstuderandes utbildning. Handledare ska vara tillgängliga för den forskarstuderande i diskussioner om utbildningen, de ska lyssna på den forskarstuderandes idéer, visa på möjliga vägar, komma med konstruktiv kritik och lämna synpunkter på forskningsarbetets uppläggning och bevaka att kursstudier och avhandlingsarbete framskrider i lämplig takt. Handledarens roll bör till en början vara av vägledande karaktär men sedan övergå till en stödjande funktion då utbildningens mål är självständiga forskare.

Det är huvudhandledarens ansvar att inför ansökan om disputation/licentiatseminarium kontrollera att alla kurser och andra poänggivande moment är fullgjorda. Huvudhandledaren ansvarar också för att akademins åtaganden enligt den individuella studieplanen uppfylls.

Kompetenskrav och kompetensutveckling för handledare

Vid Mälardalens universitet ska huvudhandledare för den forskarstuderande lägst ha docentkompetens eller vara professor vid lärosätet. De övriga handledarna ska vara disputerade forskare. Huvudhandledaren ska ha gått forskarhandledarutbildning. Övriga handledare bör ha gått handledarutbildning.

Byte av handledare

Enligt 6 kap. 28 § högskoleförordningen har forskarstuderande som begär det rätt att byta handledare. Beslut om utnämning av ny handledare fattas av fakultetsnämndens utskott. Om en förändring av handledarkonstellationen blir aktuellt ska den forskarstuderande skriftligen begära detta.

Byte av forskningsprojekt

Fakultetsnämnden rekommenderar inte att en forskarstuderande byter projekt senare än 18 månader efter antagning till forskarutbildningen

Förhandsgranskning

Förhandsgranskning inför disputation sker i ett slutseminarium som äger rum när forskningsstuderande har nått 80-90% av sin studieprestation. Slutseminariet hålls inom 3-6 månader före planerad disputation.

Huvudhandledaren är ytterst ansvarig för att granska den färdiga avhandlingen och avgör om en anmälan om disputation kan lämnas in till fakultetsnämndens utskott.

Förhandsgranskning inför licentiatseminarium sker på samma sätt som inför en disputation.

Övergångsregler

Forskarstuderande antagna före 2021-01-15 till tidigare allmänna studieplan i arbetslivsvetenskap ska fullfölja sin utbildning fram till disputation enligt då gällande allmän studieplan. Det finns inga krav på övergång till den nya reviderade allmänna studieplanen i arbetslivsvetenskap för dessa forskarstuderande. Den forskarstuderande kan också välja att följa föreliggande studieplan.

Bilaga A–Licentiatexamen

Nedan följer examensordningens examenskrav och krav på måluppfyllelse för att erhålla en licentiatexamen Bilaga 2, högskoleförordningen.

Omfattning

Licentiatexamen uppnås antingen efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, eller efter att doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som skall avslutas med doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan licentiatexamen kan ges vid högskolan.

Mål

- *Kunskap och förståelse*
För licentiatexamen skall doktoranden:
 - visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metod i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.
- *Färdighet och förmåga*
För licentiatexamen skall doktoranden:
 - visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
 - visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
 - visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.
- *Värderingsförmåga och förhållningssätt*
För licentiatexamen skall doktoranden:
 - visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
 - visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.
- *Vetenskaplig uppsats*
För licentiatexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.
- *Övrigt*
För licentiatexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Bilaga B–Doktorsexamen

Nedan följer examensordningens examenskrav och krav på måluppfyllelse för att erhålla en doktorsexamen Bilaga 2, högskoleförordningen.

Omfattning

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

Mål

- *Kunskap och förståelse*
För doktorsexamen ska doktoranden:
 - visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
 - visa förtrogenhet med vetenskaplig metod i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.
- *Färdighet och förmåga*
För doktorsexamen ska doktoranden:
 - visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
 - visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
 - med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
 - visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
 - visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
 - visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.
- *Värderingsförmåga och förhållningssätt*
För doktorsexamen ska doktoranden:
 - visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
 - visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.
- *Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)*
För doktorsexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.
- *Övrigt*
För doktorsexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.